

PRZYKŁADOWE ZALECENIA DO OPINII O POTRZEBIE WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA:

1. W pracy z dzieckiem wskazane jest stosowanie metody małych kroków, tzn.:

a) Wyznaczenie koordynatora (wychowawca, logopeda, psycholog lub inny pracownik, który ma codzienny kontakt z dzieckiem). Zadania koordynatora: nadzór nad przebiegiem terapii, ocena postępów dziecka, wyznaczanie celów w pracy z dzieckiem oraz komunikacja z rodzicami i ewentualnie specjalistami zaangażowanymi w terapię dziecka.

b) Należy umożliwić rodzicowi przebywanie w pustej sali przedszkolnej z dzieckiem i rozmawianie z nim w obecności koordynatora. Spotkania 3-5 x tygodniowo po 15-20 min dziennie.

c) W momencie, gdy dziecko rozmawia z koordynatorem, rodzic wycofuje się ze spotkania, a dalszą pracę z dzieckiem w placówce przejmuje koordynator. On wprowadza w ten sam sposób kolejne osoby dorosłe (innych pracowników przedszkola) oraz dzieci z grupy przedszkolnej.

d) Z dzieckiem należy pracować w sposób nieformalny poprzez zabawę, wspólne gry. Komunikacja powinna być spontaniczna i wynikać z naturalnych zachowań. Można zastosować technikę trójkąta (mama, dziecko, koordynator).

e) U dzieci starszych można wprowadzić metodę formalną - w postaci drabiny z celami. *Wszelkie działania dotyczące tej metody są opisane w publikacji "Mutyzm wybiórczy. Kompendium wiedzy", Maggie Johnson, Alison Wintgens, Harmonia Universalis oraz na grupie prowadzonej przez Fundację Mutyzm Wybiórczy Reaktywacja na facebooku.*

2. Wszyscy pracownicy przedszkola powinni zostać poinformowani o istocie mutyzmu wybiórczego oraz o konieczności zniesienia presji na odzywianie się dziecka. Każdy pracownik powinien okazywać zrozumienie i zaakceptować fakt, że dziecko potrzebuje czasu, by zacząć mówić do innych. Problem nie wynika ze złych intencji dziecka, ani z uporu czy niechęci do danej osoby. Nie należy akcentować faktu, że dziecko nie mówi. Wszelkie rozmowy na temat dziecka należy przeprowadzać pod jego nieobecność, poza zasięgiem jego słuchu. Dlatego wskazane jest szkolenie grona pedagogicznego przez osobę lub instytucję, która zna nowe podejście do terapii i metod pracy z zaburzeniem lękowym metodami pionierki Maggie Johnson.

3. Konieczna jest ścisła współpraca koordynatora lub/i wychowawcy dziecka z rodzicami, bieżące przekazywanie informacji o postępach w terapii i spostrzeżeń na temat funkcjonowania dziecka w przedszkolu i w domu.

4. W celu zapewnienia poczucia bezpieczeństwa dziecku, należy je z wyprzedzeniem informować o planowanych zmianach, np. zastępstwo nauczyciela, zmiana sali, wyjścia poza przedszkole, itd.

5. Wychowawca powinien chwalić opisowo i nagradzać dziecko za starania oraz najmniejsze osiągnięcia edukacyjne. Kluczowym jest wzmacnianie pewności siebie i poczucia własnej wartości dziecka.

6. Czasami u dziecka z mutyzmem wybiórczym mogą wystąpić dodatkowe lęki, np. przed korzystaniem z toalety, wspólnym jedzeniem posiłków czy przebieraniem się w strój gimnastyczny. Wówczas należy rozpocząć systematyczną pracę i w tych obszarach, poprzez zaplanowanie kolejnych etapów.

7. Należy rozwijać samodzielność dziecka nie wyręczając go, ani nie pomijając w zadaniach. Starać się wskazywać dziecku możliwe rozwiązania problemu i ewentualnie wykonywać zadania razem z nim, stopniowo ograniczając swój udział w wykonywaniu zadań.

8. Należy umożliwić dziecku uczestniczenie we wszystkich aktywnościach razem z innymi dziećmi w sposób dostosowany do możliwości komunikacyjnych dziecka. W przypadku braku gotowości do wypowiedzania się, należy umożliwić udziału w zajęciach poprzez inne działania, np. dziecko może trzymać jakiś rekwizyt, rozdawać pomoce dydaktyczne, pokazywać przyniesione z domu pamiątki itp.

9. Ważne jest zachęcanie rówieśników do emocjonalnego wsparcia dziecka i pomaganie w nawiązaniu relacji z innymi dziećmi. Pomocne będzie organizowanie zabaw w parach lub małych grupach (gimnastyka, gra w piłkę, rymowanki, wspólne projekty plastyczne).

10. Należy zachęcać dziecko do ekspresji poprzez działalność artystyczną, taneczną i angażującą wyobraźnię, co umożliwi dziecku wyrażanie emocji w inny sposób niż mówienie. Ponadto wykazywanie się w różnych dziedzinach pomaga dziecku w kształtowaniu wiary we własne możliwości.

11. Wskazane są wszelkie zabawy wymagające manipulacji oddechem (np. bańki mydlane, utrzymywanie piórka w powietrzu bez pomocy rąk) służące wydawaniu dźwięków i rozluźniające mięśnie szczękowo-twarzowe, które u dzieci z mutyzmem wybiórczym są zazwyczaj napięte. Należy również organizować głośne zabawy werbalno-ruchowe oraz wszelkie zajęcia, podczas których dzieci odpowiadają/śpiewają chórem.